

พ ฤ ตี ก ร ร ม ที่ จั ก ณา ใ ห้ สื่ อ ม

คนพาลเมื่อทำความชั่วย่อมเหิมเกริม トラบเท่าที่บาป
ยังไม่ให้ผล แต่เมื่อใดบาปให้ผล คนพาลจึงเห็นว่าเป็นบาป
เพราะได้ประสบทุกข์อันใหญ่หลวง บุคคลใดเมื่อสั่งสมบาปแม้
ทีละน้อยๆ บาปย่อมเพิ่มพูน และย่อมกระทำบุคคลนั้นให้เป็น
คนพาลได้ ส่วนบัณฑิตพึงละจากบาป แล้วมุ่งกระทำที่สุด
แห่งทุกข์

พฤติกรรมที่ชักนำไปให้เสื่อม

๕๖

โลกมนุษย์เป็นโลกแห่งการสร้างบารมี เมื่อเรามีโอกาส ได้กายมนุษย์ ต้องใช้ให้คุ้มค่า ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ให้สม กับความยากที่ได้อัตภาพร่างกายนี้มาครอบครอง ด้วยการ ทำความดีให้ถึงพร้อมและละเว้นจากความชั่วทั้งหลาย เหมือน กองคาราวานของพ่อค้ามีทรัพย์มาก ที่ละเว้นหนทางเปลี่ยวอัน นำาสะพรingsลัว เพราะภัยบนหนทางชีวิตในสังสารวัฏนี้ มี อันตรายทุกอย่างก้าว หากทำผิดพลาดแม้เพียงเล็กน้อย อาจไป อบายได้ ถ้าจะให้ปลอดภัย ต้องงดเว้นจากบาปอกุศลทั้งมวล และตั้งใจประพฤติกุศลกรรมบถ ๑๐ ประการ หรือโดยย่อ คือ หมั่นให้ทาน รักษาศีล เจริญภาวนา โดยเฉพาะการเจริญภาวนา ถือเป็นหัวใจทีเดียว ให้ขยันฝึกฝนอบรมใจให้หยุดให้นิ่งไปทุกๆ วัน เราย่อมจะสมปรารถนาในชีวิตกันทุกคน

มีพระพุทธศาสนสุภาษิตบทหนึ่งกล่าวไว้ว่า

“คนพาลเมื่อทำความชั่วย่อมเหิมเกริมตราบเท่าที่บาป ยังไม่ให้ผล แต่เมื่อใดบาปให้ผล คนพาลจึงเห็นว่าเป็นบาป เพราะได้ประสบทุกข์อันใหญ่หลวง บุคคลใดเมื่อสั่งสมบาปแม้ ทีละน้อยๆ บาปย่อมเพิ่มพูน และย่อมกระทำบุคคลนั้นให้ เป็นคนพาลได้ ส่วนบัณฑิตพึงละจากบาป แล้วมุ่งกระทำ ที่สุดแห่งทุกข์”

พฤติกรรมที่ชักนำไปสู่เสื่อม

๕๓

บุคคลใดแม้ยังไม่ได้ทำความชั่ว ไม่ได้หมายความว่าบุคคลนั้นเป็นคนดีที่สมบูรณ์ เพียงไม่ได้ทำความชั่วเพิ่มขึ้น แต่ยังไม่ได้ทำความดีที่เป็นประโยชน์ให้กับตัวเองและผู้อื่น ต่อเมื่อได้ลงมือทำความดีแล้วเท่านั้น จึงจะได้ชื่อว่าเป็นคนดี เพราะได้ละเว้นจากการทำชั่ว และตั้งใจทำความดีให้ถึงพร้อม แต่ถ้าจะให้ดีพร้อมดียิ่งขึ้น ก็ต้องทำความดีด้วยใจที่บริสุทธิ์ผ่องใส การเป็นคนดีที่สมบูรณ์จึงจะเกิดขึ้น คือ ต้องทำให้ครบหลักวิชา ทั้งละชั่ว ทำดี และทำใจให้ใสๆ

ในชีวิตประจำวันของเรา หากได้นำหลักนี้มาใช้ในการดำเนินชีวิต ในทุกเรื่องทุกขั้นตอน คือ ไม่ว่าจะทำอะไรพยายามใคร่ครวญพิจารณา ชีวิตเราย่อมมีแต่ความสุข ความเจริญรุ่งเรือง แต่แม้เราจะได้ชื่อว่าเป็นคนดีคนหนึ่งในสังคม ถ้าพลาดไปทำในสิ่งที่ไม่ดีแม้เพียงเล็กน้อย อาจทำไปเพราะความประมาทชะล่าใจ คิดว่าเป็นเพียงบาปเล็กๆ น้อยๆ จึงทำสิ่งนั้นบ่อยๆ จนคุ้นเคยเป็นอาชญา เช่นนี้ย่อมทำให้ใจหมอง เป็นมลทินของใจ ซึ่งจะมีผลต่อคติที่ไปเมื่อยามละโลก

เหมือนผ้าขาวที่มีจุดดำกระจายไปทั่ว ซึ่งดูเหมือนเป็นเรื่องเล็กน้อย แต่อย่าลืมน้ำที่ละลายที่ตกลงมาในตุ่มยังเติมตุ่มให้เต็มได้ ฉนใด บาปกรรมแม้เพียงเล็กน้อยก็ฉนนั้น

พฤตกรรมที่ชักนำให้เลื่อม

๕๘

มันพอกพูนได้ และสามารถพลิกชีวิตจากคนที่ตี ให้กลายเป็นคน
ไม่ตีได้ จากที่เคยเป็นบัณฑิตก็อาจกลายเป็นคนพาล บาปมันมี
ฤทธิ์มาก สามารถพลิกดีให้กลับกลายเป็นชั่วได้ ฉะนั้นต้องคอย
ระวังบาปอย่าให้เกิดขึ้นแม้เพียงเล็กน้อย

พระบรมศาสดาทรงปรารภเรื่องนี้ ครั้งที่ทรงตักเตือน
พระภิกษุ ๖ รูป ที่เรียกว่าพระฉัพพัคคีย์ อันได้แก่ พระเมตติยะ
ภุมมชกะ อัสนชิ ปุณฺณพสุกะ ปัณฺฑกะ และโลหิตกะ ที่มักจะทำ
ผิดพระวินัยเสมอ แม้เรื่องเล็กๆ น้อยๆ ที่ไม่ควรทำ ท่านก็ทำ
เพราะดูเบา และไม่สำรวมในความเป็นบรรพชิต พระภิกษุสงฆ์
เพื่อนสหธรรมิกต่างตักเตือนท่าน แต่ท่านก็ดื้อ เอาแต่ใจตัว
ทั้งยังสร้างปัญหาอันเป็นพฤตกรรมที่ชักนำไปสู่ความเลื่อม ที่
ล่อแหลมต่ออบายภูมิ พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเมตตาจึงเรียก
มากล่าวตักเตือนว่า “พฤตกรรมที่นำมาซึ่งความเลื่อมของ
พวกเธอนี้ เหมือนกับพฤตกรรมของนกกระโน”

จากนั้นพระพุทธองค์ตรัสเล่าสตปัตตชาดก ซึ่งเป็น
เรื่องราวในอดีตชาติให้พระฉัพพัคคีย์และพระภิกษุสงฆ์ทั้งหลาย
ได้รับฟังว่า *ในกรุงพาราณสี มีกุฎุมพีผู้มั่งคั่งท่านหนึ่ง ได้ให้
ชาวชนบทคนหนึ่งยืมทรัพย์ไป ๑,๐๐๐ กหาปณะ เพื่อไปประกอบ

*มก. สตปัตตชาดก เล่ม ๕๘ หน้า ๒๒๖

พฤติกรรมที่ชักนำไปให้เสื่อม

๕๕

ธุรกิจการค้า ต่อมา กฎมพินันนี้เสียชีวิต ภรรยาได้ดูแลกิจการแทน และคอยติดตามทวงหนี้ที่ถูกยืมไป

รายของลูกหนี้ชาวชนบทนี้ เธอได้ให้ลูกชายซึ่งกำลังอยู่ในวัยหนุ่มไปตามทวงหนี้ เพราะเธอไม่ค่อยสบาย และลูกหนี้ชนบทก็อยู่ห่างไกลมาก ต้องใช้เวลานานในการเดินทาง

ระหว่างการเดินทางของลูกชาย เธอเริ่มป่วยหนัก ก่อนตายเธอยังหวังทรัพย์ที่ให้ลูกชายไปทวง อีกทั้งหวังลูกชายด้วย ทำให้ใจของเธอหมองก่อนสิ้นใจ จึงไปเกิดเป็นสุนัขจิ้งจอก

เมื่อลูกชายไปตามทวงทรัพย์ได้ ขากลับเขาต้องเดินทางลัดป่าใหญ่ ซึ่งตนไม่เคยรู้มาก่อนว่า ในดงนี้เป็นที่อยู่ของโจร ๕๐๐ ขณะที่กำลังจะเข้าสู่หนทางเปลี่ยว สุนัขจิ้งจอกที่เป็นอดีตมารดาของตัว ได้มาดักรออยู่ โดยยืนขวางทางไว้ เอาเท้าตะกุดดิน เฝ้าเหมือนจะบอกให้ระวังอันตรายข้างหน้า แต่ลูกชายกลับไม่เข้าใจ และไม่ได้เฉลียวใจ ซ้ำยังคิดว่า สุนัขจิ้งจอกตัวนี้เป็นอุปมงคลมาขวางทางเรา จึงเอาก้อนดินขว้างใส่ เพื่อขับไล่ไป สุนัขจิ้งจอกจำต้องหลบหนีไป แต่ก็ยังหวังใยลูกชาย

มาณพหนุ่มเดินทางต่อไป เขาเห็นนกกระไนตัวหนึ่งบินตรงมาและร้องเสียงดัง เขาเข้าใจว่า นกตัวนี้ร้องเสียงไพเราะ เป็นมงคลแก่เรา จึงหยุดยืนยกมือไหว้ แล้วเดินต่อไป อันที่จริง

พฤติกรรมที่ชักนำไปให้เสื่อม

๖๐

นกตัวนี้เป็นสายให้กับพวกโจร มันบินไปบอกพวกโจร พวกโจรจึงพากันรุมจับตัวเขาและพามาพบหัวหน้าโจร ซึ่งในชาตินั้น พระโพธิสัตว์เสวยวิบากกรรมเป็นหัวหน้าโจร พระโพธิสัตว์ถามถึงเหตุการณ์ก่อนที่จะเขาจะถูกจับมา และเมื่อฟังเรื่องราวทั้งหมดโดยตลอด พระโพธิสัตว์ก็รู้ทันที ด้วยปัญญาอันเฉียบแหลมลึกซึ้ง ยากที่จะหาใครเทียบได้

พระโพธิสัตว์ได้กล่าวกับมาณพว่า “เจ้าช่างไม่รู้อะไรเลย นกกระไนตัวนี้เป็นสายให้โจร เป็นตัวอันตรายสำหรับเจ้า เพราะจะนำเจ้ามาสู่ความหายนะ แต่เจ้ากลับไปยกมือไหว้มัน ส่วนสุนัขจึงจอกตัวที่เจ้าขับไล่ไปนั้น คืออดีตมารดาของเจ้านั่นเอง นางมาเตือนภัยที่จะเกิดขึ้นกับเจ้า เพราะความห่วงใย ตอนนี้นางได้เสียชีวิตไปแล้วและมาเกิดเป็นสุนัขจอกตัวนั้น เจ้าจงนำทรัพย์ก้อนนี้กลับไป และรีบจัดการงานศพมารดาของเจ้า เพื่อแสดงความกตัญญูทวดเวที่ต่อท่านเป็นครั้งสุดท้าย” จากนั้นได้ปล่อยมาณพหนุ่มนี้ไป

เรื่องนี้มีข้อคิดหลายอย่าง ทั้งเรื่องกฎแห่งกรรม ความสำคัญของใจในช่วงสุดท้ายตอนศึกชิงภพ และเรื่องความฉลาดในการสอบสวน จนสามารถรู้ถึงเหตุที่แท้จริงจากผลที่เกิดขึ้น เรื่องการเป็นคนช่างสังเกต รู้ว่าใครเป็นพาล เป็นบัณฑิต เป็น

พฤติกรรมที่ชักนำไปให้เสื่อม

๖๑

มิตรหรือศัตรู นี่ถ้าไม่ใช่พระโพธิสัตว์ มาณพหนุ่มอาจจะถูกชิงทรัพย์หรือถูกฆ่าตายไปแล้ว

ข้อที่น่าสังเกต คือ ตอนที่มาณพหนุ่มกำลังมีภัย ขณะนั้นกระโนเสียงร้องไห้เพราะ เขากลับดูไม่ออก ตรงนี้เป็นอุทาหรณ์สอนใจให้เราพึงสังวรว่า อย่าได้หลงเคลิบเคลิ้มไปกับคนที่มีวาทศิลป์ ฉลาดในการพูดเอาอกเอาใจ ประจบสอพลอ ช่างพูดช่างคุยยกยอปอขึ้น ยกย่องสรรเสริญ ให้ระวังให้ดี เพราะอาจชักนำเราไปในทางเสื่อมเสียได้ ต้องตั้งสติ ใช้ปัญญามิฉะนั้นเราจะต้องซ้ำใจในภายหลัง หรือสุนัขจิ้งจอกที่เห่ามาณพนั้น ซึ่งอาจจะดูเหมือนหยาบคาย รุนแรง แต่ว่าจริงใจปรารถนาดี ตรงนี้ต้องแยกแยะให้ออกการที่เราจะมีปัญญาลึกซึ้งแยกแยะถึงขั้นนั้นได้ ต้องมีสมาธิ มีใจละเอียด ซึ่งต้องฝึกสมาธิให้มากๆ เพราะสมาธิเป็นบ่อเกิดของปัญญาและความรู้แจ้ง เราจะรู้เห็นทุกสิ่งไปตามความเป็นจริง ต่อเมื่อได้เข้าถึงพระรัตนตรัยเท่านั้น

